

[Rahbæk Møller]

sigt. Men vi ved, der er grupper i dag, der har ønsket at etablere det, der har etableret den slags kollektiver, og det bør stadig væk være en mulighed, men som sagt en undtagelsesmulighed.

Vi påstår ikke, at vores forslag kan løse krisen, det kan de givetvis ikke; den er så dyb nu, at der også skal mere akutte tiltag til. Men vi tror, og vi ved, at akutte tiltag alene ikke holder, de skal gå sammen med langsigtede strukturreformer.

Dansk landbrug står i dag ved en korsvej. Selvejet i den nuværende form kan ikke fortsætte, og der er kun to veje at gå. Den ene er den, som de konservative har skitseret, hvor man leder bykapital ind i landbruget, den anden er den, som SF og progressive kredse inden for landbruget har skitseret, og som bevarer landbruget som et frit og selvhjulpent erhverv.

Janne Normann (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Rahbæk Møller om citatet fra Landbrugsmagasinet, at det med at leve fattig og dø rig er faktisk allerede en saga blott. Når vi undtager de store kornproducerende landbrug eller de meget veletablerede bønder, er det jo almindeligt, at man både lever og dør fattig, ikke mindst på grund af kapitalvindingskattens virkninger for de almindelige handler.

Jeg vil også gerne sige til venstre og konservative, at jeg kan ikke se, der er noget dælværdigt i at komme med forslag til løsning af et erhvervs krise, netop når dette erhverv er i en krisetid. Jeg vil snarere sige: skam få den, der ikke vil give sig af med landbrugets finansieringsproblemer i øjeblikket. Jeg synes ærlig talt heller ikke, det er så sært; det er da ikke noget, man kan bebrejde et parti, at de forslag, det kommer med, bygger netop på dette partis ideologi.

Men så vil jeg gerne tilføje, at jeg har heller ikke megen tro på, at de to forslag, vi behandler nu, kan løse problemerne. Det er finansieringen af landbruget i fremtiden, som er det store problem. Antallet af tvangsauktioner og regnskaberne, vi ser fra landbrugs-kontorerne, vidner jo i mærkbar grad om krisen. Vi har i det radikale venstre i princippet en udbredt velvilje over for tanken om en jordbrugerfond, men vore tanker går altså ikke i ret høj grad i samme retning som SFs;

vi nærer en udpræget skepsis over for den udformning, som ligger i forslag nr. B 45.

Beslutningsforslag nr. B 46 om andelslandbruget synes jeg at der er mange gode tanker i. Det er jo stadig væk spørgsmålet om kapitaltilførsel til landbruget, og da tror vi, at andelsbrug og produktionskollektiver er en god vej at gå. I det radikale venstre har vi også i nogen tid – og gør det fortsat – arbejdet intenst med at fremme mulighederne for andelslandbrug, og her skal man jo i særlig grad have opmærksomheden henvendt på andelsforeninger for de mindre landbrug inden for et geografisk afgrænset område.

Vi skal ikke forkaste selvejet, som fortsat gerne skulle være bærende, men vi skal på den anden side gerne se på nye muligheder for kapitaltilførsel til jordbruget, og det er med interesse, vi vil gå ind i en nærmere drøftelse omkring hele andelstanken.

Keld Albrechtsen (VS):

VS ser meget positivt på, at SF er fremkommet med nogle forslag på dette område, som også på vigtige punkter går i en retning, som vi synes er rigtig. Grundproblemet i landbruget er jo i høj grad det, at det drives på kapitalistisk vis, at profitmotivet har fået lov til at være afgørende; specielt i landbrugssektoren vil det altid medføre kriser. Det vil det også på alle mulige andre områder, hvor man producerer kapitalistisk, men specielt i landbrugssektoren vil det medføre kriser og dårligdomme, som man aldrig kommer ud af, så længe man opretholder det privatejede brug som grundlaget for landbrugsproduktionen.

Derfor er det udmærket, at der fra SFs side kommer nogle tanker om, hvordan man eventuelt kunne komme lidt væk fra den vej. Det, der er fremsat fra SFs side, er jo ikke noget, som afgørende bryder med kapitalismen; det er slet ikke noget, som fører landbruget over i det, der fra borgerligt hold her er betegnet som socialisering eller noget i den retning, det er der jo slet ikke tale om, og jeg kunne egentlig godt tænke mig, at man overvejede at gå videre – det er der selvfølgelig ikke så store muligheder for lige i øjeblikket – og prøvede at kigge på, om ikke den rigtige måde var den, at jorden simpelt hen under en eller anden form, som det også er tilfældet i dele af Holland, er offentligt